

Inleiding

Met dit wetsvoorstel wordt m.i. niet het doel behaald dat de minister zegt te willen bereiken, namelijk ervoor zorgen dat er niet meer gas uit het Groningenveld gewonnen wordt dan noodzakelijk.

Onder het mom van een wetswijziging t.b.v. de veiligheid van omwonenden van het Groningenveld worden m.i. aanpassingen in de mijnbouwwet doorgevoerd die niet alleen de rechtsbescherming verminderen van de burgers die geraakt worden door de gevolgen van gaswinning in het Groningenveld maar ook de rechtsbescherming verminderen van alle burgers die geraakt worden door de gevolgen van gaswinning en alle andere mijnbouwactiviteiten op alle andere locaties in Nederland.

Gezien de gevoeligheid van deze kwestie vind ik het onbegrijpelijk dat u de termijn voor deze internetconsultatie over het voorstel voor wijziging van de Gaswet en de Mijnbouwwet hebt beperkt tot slechts 2 weken in plaats van de gebruikelijke 4 weken. Hiermee maakt u het voor velen onmogelijk om een (volledige) reactie in te dienen. Ik moet mijn reactie daarom beperken tot een aantal punten.

Duidelijkheid

In de Kamerbrief van 29 maart 2018 heeft de minister toegezegd dat dat op zijn laatst per oktober 2022, maar mogelijk al een jaar eerder, het gaswinningsniveau tot onder de 12 miljard Nm³ daalt. Hierover is niets terug te vinden in het wetsvoorstel. Waarom wordt dit niet als inspanningsverplichting aan het aparte Groningenveld artikel toegevoegd?

Rechtszekerheid

Door de vele onduidelijkheden in dit voorstel waardoor o.a. niet vaststaat wat de grenzen van het Groningenveld zijn, niet vaststaat wie door dit wetsvoorstel geraakt worden en wat de consequenties, zowel feitelijk als juridisch, voor de betrokkenen zijn, wordt de betrokkenen geen rechtszekerheid geboden.

Alle gevolgen zouden in de Memorie van Toelichting moeten worden opgenomen en zo duidelijk moeten worden beschreven dat de gemiddelde burger kan begrijpen wat die gevolgen zijn, inclusief de juridische consequenties. Er zou ook geen enkele onduidelijkheid mogen bestaan wie op welke grond aansprakelijk is.

Bij de doelgroep die door de regeling worden geraakt ontbreken de Noord-Drentse burgers (en daarmee ook de gemeentes waar zij wonen) die geraakt worden door de gevolgen van de gaswinning in het Groningenveld. Ook zij hebben te maken met feitelijke risico's en schade. In dit voorstel zou daarom niet de term inwoners van de provincie Groningen gebruikt moeten worden maar een term die alle mensen omvat die te maken hebben met de risico's en de gevolgen van gaswinning in het Groningenveld.

Zorgplicht overheid

Ook Noord-Drenthe wordt geraakt door de gevolgen van de gaswinning in het Groningenveld. Dat daar minder gegevens over beschikbaar zijn is het gevolg van de politieke en financiële keuze om daar veel minder meetapparatuur te plaatsen en het negeren van onderzoek over de effecten van de zoutlagen; het betekent niet dat die gevolgen er niet zijn. De Staat schiet m.i. tekort in haar zorgplicht door in Noord-Drenthe te weinig meetapparatuur te (laten) plaatsen en voor het hele gebied van het Groningenveld te weigeren om tiltmeters of de gecombineerde tilt- en versnellingsmeters te plaatsen. Daardoor ontbreken in veel gevallen de concrete data die het voor de gedupeerden eenvoudiger zou maken om hun recht te halen.

Veiligheidsbelang

De veiligheidsrisico's en andere consequenties van de gaswinning uit het Groningenveld voor de burgers aldaar en de gevolgen van het niet kunnen voldoen aan leveringsafspraken zijn m.i. verschillende grootheden. De daarbij spelende belangen moeten volgens de Raad van State afzonderlijk kunnen worden afgewogen en getoetst. De hier genoemde gevolgen van het niet kunnen voldoen aan leveringsafspraken zijn bovendien gebaseerd op aannames en niet voldoende onderbouwd.

De belangenafweging tussen veiligheidsrisico's voor de Groningenveld omwonenden en de leveringszekerheidsconsequenties voor de afnemers van gas uit het Groningenveld en de criteria daarvoor moeten volkomen duidelijk, voor iedereen toegankelijk en toetsbaar zijn en democratisch gecontroleerd worden.

De introductie van het "veiligheidsbelang" als overkoepelend belang wekt bij mij de indruk bedoeld te zijn om wettelijk vast te leggen dat de gevolgen van het niet nakomen van leveringsverplichting zwaarder wegen dan de veiligheid, de risico's en de rechten van de omwonenden van het Groningenveld. Dat is strijdig met de

toezegging dat de veiligheid van de omwonenden van het Groningenveld voorop staat en dat het overlijdensrisico voor omwonenden van het Groningenveld zo snel mogelijk moet worden verlaagd tot hetzelfde niveau dat voor de overige Nederlandse burgers aanvaardbaar wordt geacht.

M.a.w. leveringszekerheid is en blijft voor de Staat zwaarder wegen dan de veiligheid en de belangen van de omwonenden van het Groningenveld.

Veiligheid

Voor gaswinning in het Groningenveld hoeven nadelige gevolgen hoeven niet langer te worden **voorkomen door alle maatregelen die redelijkerwijs van de exploitant geveerd kunnen worden** maar hoeven die alleen maar **zoveel mogelijk te worden beperkt** (zie kader). Dit is m.i. een ernstige en ontoelaatbare verzwakking van de juridische bescherming van de omwonenden van het Groningenveld.

<p>Huidige wet</p>	<p>Paragraaf 4.1. Algemene verplichtingen</p> <p>Artikel 33</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De houder van een vergunning als bedoeld in artikel 6 of 25, dan wel, ingeval de vergunning haar gelding heeft verloren, de laatste houder daarvan, neemt alle maatregelen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om te voorkomen dat als gevolg van de met gebruikmaking van de vergunning verrichte activiteiten: <ol style="list-style-type: none"> a. nadelige gevolgen voor mens en milieu worden veroorzaakt, b. schade door bodembeweging wordt veroorzaakt, c. de veiligheid wordt geschaad, of d. het belang van een planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen of aardwarmte wordt geschaad. 2. De houder van een vergunning voor de opsporing of winning van koolwaterstoffen neemt alle noodzakelijke maatregelen om de gevolgen van een zwaar ongeval voor mens en milieu te beperken.
<p>Wetsvoorstel</p>	<p>Artikel 52f</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De houder van de winningsvergunning Groningenveld voert de door Onze Minister vastgestelde operationele strategie op zodanige wijze uit dat de nadelige gevolgen van de gaswinning uit het Groningenveld zoveel mogelijk worden beperkt. 2. De houder van de winningsvergunning Groningenveld neemt alle noodzakelijke maatregelen om de gevolgen van een zwaar ongeval voor mens en milieu te beperken. 3. Na beëindiging van de winning uit het Groningenveld neemt de houder van de winningsvergunning Groningenveld dan wel, indien deze vergunning haar gelding heeft verloren, de laatste houder daarvan, alle maatregelen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om nadelige gevolgen van de gaswinning uit het Groningenveld zoveel mogelijk te beperken. 4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over het uitvoeren van de door Onze Minister vastgestelde operationele strategie.

Aansprakelijkheid

Door de winningsverplichting (art. 52e nieuwe Mbw) kan de NAM m.i. een beroep doen op de uitzondering art. 6:178 sub c BW dat zij niet meer aansprakelijk is voor schade door gaswinning in het Groningenveld omdat zij voldoet aan een 'bevel of dwingend voorschrift' van de overheid. In de Memorie van Toelichting staat dat dit niet zo is, maar dat lijkt mij onjuist. In het wetsvoorstel zou daarom moeten worden opgenomen dat deze uitzondering niet geldt voor gaswinning in het Groningenveld.

Daarnaast krijgt de Staat door dit wetsvoorstel een grotere rol in de gaswinning in het Groningenveld

waardoor de Staat m.i. ook meer aansprakelijk wordt voor de gevolgen daarvan. Daarover is echter niets te vinden in dit voorstel.

M.i. is er m.b.t. mijnbouw in Nederland sprake van falend overheidsbeleid en -toezicht en onbehoorlijk bestuur waardoor de rechten van omwonenden van het Groningenveld (maar niet alleen daar) jaren lang op grove wijze geschonden zijn en nog steeds worden. Dit wetsvoorstel zou moeten leiden tot meer duidelijkheid over aansprakelijkheid en de schade-afhandeling, meer rechtvaardigheid en meer rechtszekerheid. Dat is m.i. echter niet het geval, het veroorzaakt juist minder duidelijkheid en uitholling van de rechten van omwonenden van het Groningenveld. In het wetsvoorstel zou moeten worden opgenomen dat de Staat alle verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid m.b.t. gaswinning in het Groningenveld overneemt en ook zorgt voor een schadeafhandelingsprocedure die de noodzaak wegneemt dat individuele gedupeerden hun rechten via de rechter moeten afdwingen.

Procedure

De minister stelt de operationele strategie vast op basis van informatie die wordt aangeleverd door GTS en NAM, beiden partijen met een direct financieel belang, die daardoor m.i. teveel invloed op de besluitvorming van de minister hebben. In het wetsvoorstel wordt bovendien niets vermeld over openbare toegankelijkheid van die informatie waardoor de besluitvorming onvoldoende publiek controleerbaar is.

Artikel 52d Nieuwe Mbw

De minister krijgt m.i. een te ruime bevoegdheid om burgers en lokale en regionale overheden uit te sluiten van consultatie over de operationele strategie; namelijk als de minister van mening is dat de risico's van verwachte bodembeweging gelijk blijven of verminderen t.o.v. de eerder operationele strategie. Gezien de ervaringen tot nu toe en de erkenning van het tekort aan kennis en inzicht over de gevolgen van de gaswinning in het Groningenveld acht ik het essentieel dat de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen openbaar zijn en dat iedereen de mogelijkheid heeft om er kennis van te nemen en er op te reageren. Daarnaast zou de controle door de Tweede Kamer hierop versterkt moeten worden.

R. Thalen